

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Колумбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЉЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Колумбо број 6.

СЛОВЕНИ У АМЕРИЦИ

Врши се прибирање ома јаког утицаја на америчку спољну политику.

Тај покрет Словена већ има дејства и на јавно мњење америчко, као што има и стварног израза у учешћу Пољака, Чехо-Словака и Југословена у народној америчкој војсци. Дописник »Тајмс« у Вашингтону, разматрајући овај покрет, наводи, да Словени, који су се до сада губили у америчкој маси, стварају у последње време многобројне организације. И те организације делују. Тако Чеси се, са своје стране труде, да у правој боји прикажу аустријску владавину. Тако исто раде и Југословени и уверавају америчко јавно мњење о потреби стварања југословенске државе.

Ове пропаганде привукле су нарочиту пажњу америчке владе, која је одлучила, да 21. јуна ове године, о народном празнику, пружи нарочиту прилику америчким држављанима, рођеним у другим државама, да обнове своју обавезу лојалности према демократским принципима, слободи и правди.

Како јавља овај добро информисани дописник, који је у одличним везама са председником Вилсоном, ови ће покрети имати ве-

»Америчко јавно мњење — наставља дописник — сваког дана је све више вољно, да поведе енергичнију акцију против Аустрије. Нарочито се истиче, да 27 милиона људи, који траже своју слободу и независност, стећу под хабзбуршким ропством. Вести о побунама у Аустрији стварају уверење, да је Аустрија најзгоднији терен за савезничку пропаганду, и да би евентуални успех против ње, на копну или мору, сигурно изазвао општу револуцију. Америчка флота, која тежи за успехом, могла би се корисно употребити у каквом жестоком удару у Јадранском мору. У Америци се држи, да би успех такве врсте изазвао побуну у аустријској флоти, и да би то била прва варијанта, који би се затим неминовно разбуктала по целој Аустрији.«

Коментаришући овај покрет јавног мњења, Вашингтонски лист »Пост« пише: »Немачка је избацивањем Русије из акције задала тежак удар Енглеској, Француској и Италији. Али, савезници могу задати тежак, а можда и фаталан удар Немачкој, ако Аустрију избаце из акције. Далматинска обала пружа савезницима могућност за акцију, која би била мање опасна од оне на Земрицу и Остенде. Ту би

не на мртве одржава и култивирани до нарочите уметности споменика и релјефа.

Звоник од дотесаног камена, узидан једним делом десно од улаза, представља са зградом целину и по конструкцији и по ефекту. Лево и десно, у равни зида улаза, доиздане су у висини венца колоне са по једним отвором, пролазом, те је на тај начин, прост и јевтин, дата згради нарочита драг у погледу пространства, а утиску архитектуре модеран карактер дејства масе, линија и отвора.

Испред цркве, до самога пута, је гробље официра са овога дела фронта. Од надгробних споменика, скромних и укуских, израђених војничком руком и постављених без геометријског парцелисања: слободно и интимно, до пољског

духовитој употреби материјала. Ефекат је нарочито савршен с тога, што је скулптурна маса оживљена без шара и орнаментата духовитом употребом материјала и комбинацијом обраде и боје, те су на тај начин истакнуте и наглашене потребне форме и пластично и уметнички.

Али изнад свих ових детаља, почевши од врло лепе ограде и улаза, нарочити успех овога посла је у хармонији, који ова архитектура диспозиција има у односу на место и околину. Уметник је успео, што је идеално за ову врсту постојећег, да остане у складу и са елементима архитектуре и са њеним формама а да једновремено оживи у целом овом раду дух сеоске, народне уметности пласиране и као целина и као детаља.

Све је ово изведено руком нашега војника уз учешће архитекте г. Влад. М. Поповића, старог мајстора и опробаног немара. Г. Поповића на пословима ове врсте до сада није добацио нико, међутим он је и овим радом, ма како он био скроман, потврдио свој стари белег.

Види, Катиче, онај велики господин преко пута од нас, то је чувени песник Алфред де Мисе.

— Шта, зар онај са великом брадом? Ја сам мислила да су велики људи од гипса.

савезници могли створити мост и комуникационе везе са народностима, које су спремне на побуну. Аустријска би војска клонула оног момента, чим би дознала за ово напредовање савезника, а аустријска флота, чији је екипаж у огромној већини наклоњен савезницима, растргла би лапац Хабзбурговаца.

Италијанска штампа, коментаришући овај покрет у америчком јавном мњењу, истиче да би било добро, кад би се и амерички Италијани придружили Чехо-Словацима, Југословенима и Румунима, па да сви скупа воде интензивну и непрекидну акцију против Аустрије, заступајући потребу да се све народности, на основу донетих закључака у Риму ослободе аустријског јарма.

КОД ЈИТЛАНДА

Лондон. — Сваки се сећа познате битке код Јитланда, која је била 1916 и у којој су учествовали енглески и немачки ратни бродови. Појединости о току ове битке биле су веома разноврсне, и Немци по својој навици, одрицали су све своје губитке. Данас је публиковано једно аутентично писмо једног немачког моринског официра, који је присуствовао битци и који даје ове појединости:

»У овој битци — каже немачки официр — ми смо изгубили »Фрауенлоб«, »Померн«, »Ростока«, »Лицова« и »Висбаден«. »Лицова« је био тек спуштен у море 25. априла 1916. »Висбаден« је био погођен у депо муниције и један једини човек се спасао. Од целе посаде

»Фрауенлоб« само седам њих је остало у животу. Ја ценим да је у овој битци убијено 2.000 наших људи и да је искрпан врло велики број рањених. Болнице у Вилхелмсхафену нису биле довољне да их све приме. Преостали бродови вратили су се у пристаниште у жалосном стању. »Сајдлиц« који је имао на броду 200 мртвих вратио се са крмом изван воде, и са потпуно искривљеним кљуном. »Кенига« је био цео огољен све до друге палубе.

ИЗ РУСИЈЕ

Париж. — Јављају из Базела: Према информацијама из Кијева социјалист Доросенко наименован је за помоћника комесару за спољне послове, Сјеновски је постао министар просвете, а Лерш директор финансија.

Париж. — Јављају из Штокхолма: Једним декретом Лењин забрањује свакоме без разлике, да укаже помоћ или да прибежиште г-ђи Колонтај и њеном мужу Дибенку. Поводом тога јављају за врло интересантне детаље. Г-ђа Александра Колонтај Дибенко је дуго година помагала Лењина. Али ове везе и ако су биле пријатељске, прекинуте су услед протеста против уговора о миру у Брест Литовску од стране Г-ђе Колонтај, којој је Лењин поверио министарство за социјална питања. После њеног протеста, Лењину је изгледала врло сумњива. Поводом тога била је и једна преписка врло жучна између њих. Није никакво чудо што Лењин сада сматра г-ђу Колон-

тај као опасну по државу.

Лондон. — Од почетка рата у Одеси се број становништва попео од 600.000 на 1.000.000. Живот постаје из дана у дан све скупљи. Варош издаје сама новчанице, али публика претпоставља »банкноте Романова« па тек онда »новац Керенскова«.

Ресторани су прешли по скупоћи све границе. Парче меса које је било 0.75 копејака, кошта сада 7 рубаља. Шећер кошта 6 рубаља, чај 35 рубаља, али се то може добити само са картом.

Улице дају чудан утисак. Виде се демобилисани руски војници, велики број сеестара дрвеног крста, офисири немачки, румунски, бугарски и турски.

Париж. — Заробљеници аустроугарски у Русији имају све већу и већу слободу. Постоје још логори заробљенички али због рђаве страже, заробљеници се

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Ратни дописник енглеског Радиа јавља: Неактивност на западном фронту, и поред лепог времена, и немоћ Немаца да искористе прилике, које су им се указале прошле недеље, доказују са каквим се тешкоћама они боре.

План Савезника, међутим је да искористе што више ове прилике у зони, где су надмоћнији, а то је у ваздуху. Извештаји показују да је Споразум имао још један срећан дан. Енглези су оборили 18 непријатељских аероплана а 22 друга оштетили. Бачено је преко 18.000 кила експлозива на непријатељску поза-

рећу слободно по варијантама.

Специјалне немачке комисије дају заробљеницима нове униформе и упућују их у Петроград и Москву, како би се брже вратили у своју земљу и да би што бољи утисак са новим униформама направили.

ПОЉСКА

Лондон. — Рајтерова Агенција добија из службеног пољског извора, да су централне силе овако решиле пољско питање: Велики део руске Пољске биће устачињаване засебну државу под скиптром Хабзбурговаца. Немачка ће из војничких разлога задржати за себе један део пољске територије.

На свом последњем састанку пољска скупштина се изјаснила за независну Пољску.

ДИНУ И НА УНУТРАШЊОСТ НЕМАЧКЕ.

Париж. — Време је лепо, топло и суво. Према свим обавештењима може се предпоставити да је непријатељ морао већ довршити своје припреме за скору офанзиву. Артиљеријски је двобој постао ових последњих дана нарочито интензиван. Активност у ваздуху се удвостручила.

Излети и извиђања, који су предигра великих догађаја, понављају се и увећавају. Очекује се напад непријатељске пешадије. Мишљење је да су Немци потпуно приправни и да гледају да изненада почну офанзиву.

Ипак сваки дан, што прође у ишчекивању, доноси Савезницима драгоцене ко-

ФЕЉТОН

НАРОДНО ОБЕЛЕЖЈЕ УМЕТНОСТИ

1.) Црква у Драгоманцима¹⁾

Са контуром од четири оронула зида без испада, скоро без крова и прозора; са вратима од тесаних дасака на кушацима, без браве; зарасла у корову и она и одрађено двориште; на крају, одвојена од села — то је била црква у Драгоманцима првих дана нашег доласка овамо. — Њена унутрашњост одговарала је спољном изгледу; запуштена и сирота. Једна преграда од обичних дасака — иконостас и неколико примитивних ликова — икона

¹⁾ Поводом нашег чланка »Народ као пропатор — наша уметност на фронту,« добила смо с положаја овај напис који радо публикујемо ур.

рости, јер им дозвољава да се стално појачавају и да организују терен на фронту и у позадини. С друге стране придодужење америчких трупа у линију наставља се без прекида.

Немци могу продужити или прекинути фазу нерата, али једно је извесно да неће проћи никад осећај презирања и освете против немачког милитаризма и империализма који је се толико испољио код савезничких трупа.

Париз. — Од почетка немачке офанзиве Савезници су оборили хиљаду непријатељских авиоплана.

Париз. — (Званично) Преко ноћи француске су трупе одбиле два непријатељска испода: један јужно од шуме Ангар, а други у Вогезма. Француска одељења и патроле успешно су извршиле више испода у непријатељске линије западно од Ноајона у правцу Апељи и у Вевру. Французи су задобили заробљеника.

ЛИБЕРАЛНИ ПРИНЦИПИ

Лондон. — Одговарајући на говор Лорда Сесила који је држао на банкету, приликом трогодишњице уласка Италије у рат, италијански амбасадор маркиз Имперали рекао је, да Италијане руководе либерални принципи, Мацинија, Гарибалдија и Кавура и да се они боре за ослобођење своје браће. Ова борба нема империалистички карактер, она иде само за тим, да им гарантује законску сигурност да у будуће живе у миру.

Енглеска штампа одобрява ове изјаве.

ПОСЛЕ ОБНОВЕ

Берн. — Немачки листови гаје наду, да ће Аустро-Угарска после обнове савеза увећати своје војничке снаге. Берлински листови мисле, да су ове снаге сада недовољне.

СТАЊЕ У БУГАРСКОЈ

Лондон. — Бугарски народ, задовољен анексијом Добруце и заморен ратом, отворено показује жељу за миром. Влада се мучи да га убеди, да бугарске националне аспирације нису још потпуно остварене пошто Грчка држи Македонију. Бугарски народ мора имати још стрпљивост — уверавају га владини кругови — због све јаче акције Савезника на македонском фронту.

ПРОСЛАВА У РИМУ

Рим. — Прослава трогодишњице уласка Италије у рат добила је карактер величанствене савезничке свечаности. Цео је Рим учествовао. Присуство принца од Гала, кога је римско становништво

при доласку одушевљено поздравило, сматра се као доказ најчвршћег савеза и пријатељства између Енглеске и Италије.

Представништво Чехо-Словака, састављено од Чехо-Словака, који се налазе у европским државама а нарочито од оних који су дошли из далеке Америке било је примљено са највећим симпатијама. Чешко-словачки војници озбиљни и дисциплиновани предвођени од италијанских официра предмет су дивљења и нарочитих манифестација. Сви Чехо-Словаци изјављују живо задовољство што могу да се боре за општу ствар права и слободе.

ЦЕНЕ У АУСТРИЈИ

Лондон. — »Рајтерова Агенција« јавља о страховитој скапоћи која влада у Аустрији а нарочито у Хрватској. Млеко је поскупело за 800 од сто, јаја за 1090 од сто, сланина за 1500 од сто, једно калем коња за 8000 од сто. Један пар патака које су коштали раније 3 круне, данас коштају 100 круна. Према листу »Хрватски дневник« аустриско министарство за снабдевање проучава пројект о увођењу једнога дана у недељи без хлеба.

ОРЛАНДОВ ГОВОР

Рим. — Јуче је свечано отворена изложба радова која је организована иницијативом краљице Јелене у корист војника. Преседник министарства Орландо одржао је говор и био је бурно поздрављен. Он је нагласио интимну заједницу између војске и народа.

»У мају 1915 године, казаша је Орландо, није се веровало да ће рат трајати до краја 1915 године. Ми смо сада у четвртој години рата и наше одушевљење остаје неисцрпно.«

»Бура је била страшна, рад око обновљења биће огроман. Треба да останемо удружени до краја, да би могли рећи да рат није узалудно вођен од наших синова.«

ПУТ ЦАРА КАРЛА

Берн. — У швајцарским политичким и дипломатским круговима сматра се да пут цара Карла у Софију и Цариград има троструки циљ: 1) да умири бугарско и турско становништво које је незадовољно због настављања рата; 2) да убеди обе владе да је потребно, да пошаљу своје контингенте на западни фронт; 3) да припреми терен за економске уговоре, које Немачка намерава да закључи са њима.

У добро обавештеним круговима уверени су,

да ни један од ових циљева није постигнут јер се незадовољство против рата наставља. Снаге на расположењу нема која би се могла упутити на западни фронт и економски су уговори немогући због струје, која влада, нарочито у Бугарској, против економске потчињености земље централним силама.

ЈЕДНА СТАТИСТИКА

Лондон. — Према информацијама из немачког извора, енглеска штампа констатује, да опадање порођаја у Немачкој за време од три године од 1915 до 1917 износи до два милиона деце. У 1916 рађање је у Немачкој за 40 од сто мање него у 1913, док у Енглеској опадање је било само 10 од сто. Немци су предузели све мере, да спрече увећање морталитета код деце, али овај је за 50 од сто већи него у Енглеској.

Дневне Вести

ДОЛАЗАК ВЕНИЗЕЛОСА

Јуче по подне допутовао је у Солун г. Венизелос.

На станици су га дочекали генерал Гијома и преставници грчких власти. Циљ доласка је, да лично испита извесна питања која су на дневном реду.

ИЗ РЕДАКЦИЈЕ

Редакцији нашег листа потребан је експедитор.

КУРСЕВИ

За официре и чиновнике војне и грађанске отварају се курсеви за учење францускога језика. Предавања ће држати француски стручни наставници. Има три ступња наставе: почетнички, средњи, виши. Ако буде повећи број слушалаца, поделиће се ступњи у ма-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата. — Ништа важно сем непрекидне артиљеријске активности северно и јужно од Авре.

Авиатика. — 9 и 10 маја француски су пилоти оборили 4 немачка авиоплана и 2 балона. Потврђује се вест да је 3, 6 и 8 маја уништено 5 нових немачких апарата. 9 и 10 маја француске ескадриле за бомбардовање бациле су 30.000 кила експлозива на станице, логоре и аеродроме у немачкој зони.

Констатовани су пожари на станици Монтекур и Ирсон и на аеродрому Капи.

СОЛУНСКИ ФРОНТ

Код Химли (12 километара јужно од Демир Хисара) и западно од Дојрана, борба одељења, у којој су енглеске трупе натерале у бегство

не групе. Часови ће се држати у Француско-Српској основној школи (на путу од Марсовога поља за Камару), од 6 до 7 и од 7 до 8 сак. у вече, три пута недељно. Школарина је месечно само пет драхми и плаћа се унапред.

Ко од официра и чиновника жели да се упише у који курс, моли се да се што пре дописном картиком јави Делегату Министарства Просвете: име, презиме, занимање и тачну адресу; у који ступањ жели ући; који су му недељни дани и који је од поменутих часова најподеснији за долазак на часове.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Жандарм. наредник 2 чете, жандарм-батаљ. пошта 999, Сима Јеремић, извештава свога оца Самуила Јеремића у селу Равни Шор окр. топличког општина Рачанска, да је са братом Јевтимијем и Огваном здраво и добро. Здрави су исто тако Недељко и Миленко Јанићијевић, Мића Арсенијевић, Бошко и Велимир Саковић, Никола Лукић, Лавар Чапрић, Срешко и Огван Мијачић, Саво Томовић, Новица Пантовић, Никодин, Вуксан и Биро Пећарини из Дешинске; Милојко Вујанац, Видосав, Вељко и Јевто Иванци, Алемпије Радашиновић; Милан Коматовић, Милорад и Милан Боловић, Иван Дукаћ из Раче; Арсеније и Вукоје Маричићи, Недељко Марић, Маричић и Стеван Радомировић, Глигорије и Љубо Ђоровић, Миленко Бојовић, Илија Парезановић, Арсеније Ристовић, Јеремија Миленковић, Јован Веселиновић, Тодор Колак, Станко и Крсто Ђуровић, Милорад Дукић, Радонца Јелић из Меана и Андрија Радонић из Преветице; Милојко Вељовић, Милун Рогалић из Кртока; Вучета Милетић, Миленко, Недељко и Сибни Паламар, Бошко Вукићевић из Војнића; Милентије Милуновић.

ФИНСКА

Париз. — Германизација Финске се наставља. Ухапшено је на стотине војника црвене гарде. По целој Финској вије се немачка застава.

БУГАРЕ И ЗАДОБИЛЕ ЗАРОБЉЕНИКА

Обострана артиљеријска акција с обе стране Вардара, источно од Црне и западно од Охридског језера, где су Бугари бомбардовали пешком артиљеријом места Нумилишта и Удиништа.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Прошле су ноћи наше трупе извршиле препад на непријатељске ровове у близини северно од Албера и задобиле више од 40 заробљеника и 2 митраљеза. Извршили смо такође сретан испад северно од Ланса, у којем смо задобили заробљеника.

Непријатељска артиљерија синоћ је била активна, употребљујући гранате са загушливим гасовима, источно од Бетине, а преко ноћи била је много ак-

тивнија на сектору Штразеле.

Доцније. — Непријатељска артиљерија била је данас активна на сектору Вилер Бретоне.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Између Брете и Пјаве и јужно од Ценсона била је активна обострана артиљерија, појединачко гађање на остатом фронту.

На јужним обронцима Сасо Росо поновни покушаји непријатеља да нападне изазвали су ефикасну интер-

венцију наших батерија и борбу са бомбама. Јужно од Кол Каприле одбили смо непријатељска одељења.

У пределу брда Азолоне наше су патроле уништиле једну непријатељску предстражу и заплениле оружја и материјала.

Енглеска су авијатичари бомбардовали непријатељске трупе у спојним линијама на висоравни Азиаго. Оборено је пет непријатељских авиоплана а један припушен да се спусти.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон. — Рајтерова Агенција прима од свог дописника из Петрограда: По наредби команданта места у Кронштату, бачена су у ваздух утврђења, која су бранила приступ у луку. Посада је затим отпутовала.

Вашигтон. — Влада је узела у своје руке управу над 430.000 километара железничке пруге, која представља вредност 140 милијарди франака и персонал од милион запослених лица.

Цирих. — Немачким посланицима повишен је хонорар од 4.500 на 6.500 франака.

Рим. — Италијански краљ телеграфисао је Вилзону и изразио своје симпатије народу америчком. У телеграму се каже, да се Италија бори за слободу својих сународника који су под аустријским јармом.

Париз. — Јављају из Штокхолма: Избили су озбиљни нереди у више бугарских вароши, нарочито у Сливну и Стариј Загори због оскудице у животним намирницама. У Бугарској је опште незадовољство.

Лондон. — Енглеска је цензура саопштила одлуку, према којој сва писма, писана јеврејским словима, а упућена за иностранство, биће враћена пошлагаоцима.

Берн. — Бугарски социјалисти публиковали су један мемоар, изјављујући да Македонија мора припасти Бугарској или бар да буде проглашена независном и аутономном.

Цирих. — Демантује се вест да је генерал Корнилов погинуо.

Берн. — Цар Карло отпутовао је из Цариграда за Беч.

Цирих. — Цар Карло и царица Зита стигли су у Беч.

Њујорк. — Неки Велш осуђен је на годину дана затвора што је из Иреке донео вести од првака Сен Фајнера њиховим агентима у Сједињеним Државама.

Лондон. — Један телеграм из Токија јавља, да ће јапански торњери бити у будуће много активнији.

Цирих. — Према последњим извештајима из Немачке, кружи глас да ће Килман одступити. Верује се да ће га

заменили Хинце бивши амбасадор.

Атина. — »Арбајтер Цајтунг« напада партије центра што, у место да траже мир изјављују да ће се рат продужити.

Берн. — Према »Морген Посту« председник берлинске општине Фермут објавио је, да ће почетком јуна бити смањена порција хлеба.

Рим. — Италијански су хидроплани бомбардовали војне објекте у Боки Которској и проузроковали пожар.

Вашигтон. — У прошлој години ушло је у благајну америчког црвеног крста 93 милиона долара, а утрошено 83 милиона. 31 милион долара утрошен је за Француску.

Вашигтон. — Министар америчке морине Даниелс изјавио је, да ће Америка имати толико бродова да ће моћи да пренесе у Европу до краја 1919 2.000.000 људи.

Вашигтон. — Одбор за флоту реквирирао је до 1 марта 1917 425 бродова и склопио уговор за конструкцију 1210 бродова, што чини свега 1635 бродова са укупном тонажом од тона 9.879.508. Тонажа заплениених аустријско-немачких бродова износи 788.000 тона.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српска књижара М. Ристивојевића код Веле Куле, препоручује разне српске књиге и романае, разне граматике, речнике и уџбенике, за учење страних језика, календаре велике и мале деписне, дописне карте беле и друге. 19-30

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашег свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

Српски Магазин — Душана Стојановића, улица Навахија Лимно бр. 36, — показавши од хотела »Париза« ка покривеној чаршији, прва улица десно у непосредној близини Бурмали џамији. Има на стоваришту разне сорте гарантираног чистог природног вина у бурадима и флашама, које карочито препоручује српским менаџима. Магазин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталим робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 9-10